

COLUMN

JAN KUITENBROUWER

De butbrigade kijkt weg

Supporters van twee voetbalclubs raken voor of na een wedstrijd slaags met elkaar, een deel van de stad verandert in een oorlogsgebied, er vallen talrijke gewonden, ook onder de politie, en de materiële schade is enorm. De burgemeester, de politiecommissaris, de trainers en voorzitters van de clubs, iedereen is boos. Ook de supportersverenigingen distantiëren zich. „Dit heeft niets met voetbal te maken”, zeggen zij.

Bij de poort van het clubhuis geïnterviewde supporters, brave huisvaders met pet of sjaal in de clubkleuren, spreken hen na. „Dit is mijn club niet”, zeggen zij, „dit heeft niets met voetbal te maken”. De omstanders knikken.

Zij hebben gelijk: een geïmproviseerde veldslag met fietskettingen en boksbeugels heeft niets met voetbal te maken. Tegelijk is het evident dat voetbal en hooliganisme wel iets met elkaar te maken hebben. Wie dat beweert heeft óók gelijk.

Wij stuiten hier op een semantisch probleem. De uitspraken 'X is niet Y' of 'X heeft niets met Y te maken' is als uitgangspunt voor een discussie gewoon te vaag. Wat bedoelt die supporter als hij zegt 'dit is niet mijn club'? De hooligans zijn lid, zij hebben een seizoensabonnement of iets dergelijks, een eigen vak in het stadion, en toch behoren zij niet tot de club?

De bonafide supporter bedoelt: zij gedragen zich in strijd met de geest van mijn club. Wat zij doen heeft niets te maken met het wezen van voetbal: een vriendschappelijke tweekamp zonder bloed en geweld.

'Maar' is een woord voor de linkse theedrinkers, de wegekijkers, de goedpratens

Zo zit de relatie tussen de islam en jihadgeweld ook in elkaar, denk ik. Die relatie ontkennen is zinloos, maar roepen dat hij wel bestaat, is net zo zinloos. Het is evident. Toch blijven islamcritici die open deur maar intrappen, opnieuw en opnieuw. Als het niet aan de islam ligt maar aan hun sociale omstandigheden, waarom worden dan niet alle jongeren in Molenbeek, Saint Denis of Slotervaart terrorist, vragen zij.

Dit is een redenering van het type: er zijn dragers van het griepvirus die niet ziek worden, dus dat virus is niet de oorzaak van griep. Je kunt ook zeggen: als het de islam is, waarom zijn dan niet alle moslims terrorist? Helaas is dat evengoed een griepvirusredenering, en zo blijft het gesprek dan hangen, op kuithoogte. De weinig opwindende werkelijkheid zal wel zijn dat religieuze, culturele en sociale factoren tot dit soort excessen leiden, maar dan weer niet bij iedereen.

Oeps, ik zeg 'maar' - dat woord hoort de islamcriticus niet graag. 'Maar' is een woord voor de wegekijkers, de goedpratens, de policor Gutmenschen, de linkse theedrinkers. Voor de dhimmi's, de 'verraders' (dank, Nausicaa Marbe). De butbrigade, wier zinnen altijd met 'maar' beginnen. Denkers die een banvloek uitspreken over het woord 'maar' - interessant. De wiskunde schaft het deelteken af en biljarten doen we voortaan met een stoelpoot. Het is stropopretoriek. De premier heeft IS de oorlog verklaard, het aantal vluchtelingen wordt aan banden gelegd, onder andere vanwege de angst voor terreur, en de islambashers maar brullen dat we ziende blind zijn.

Want als zij hun pijlen niet meer op de vermeende butbrigade kunnen richten, zullen zij antwoord moeten geven op de vraag: maar wat gaan we dan dóen? En welk antwoord zij dan ook geven, het zal zich eenvoudig laten samenvatten: minder. Dan sluiten zij zich aan bij de minderbrigade, die witte windjacks draagt en de fakkel van Geert Wilders. Maar zij kennen hun klassiekers, die noodlottige trits van minderheid via zondebok naar massagraf. En zij zijn wel onverschrokken en standvastig, maar het moet natuurlijk niet te concreet worden allemaal. En dus draagt niet de minderheid schuld, maar de meerderheid die wegkeek. Die 'maar' zei.

Jan Kuitenbrouwer is schrijver en directeur van de taalkliniek (taalkliniek.nl).

van de weinige plekken is waar ik mij niet voel buitengesloten. Ze noemen mij broeder en zeggen dat het goed is dat ik er ben. Verder zeggen ze ook best wel zinnige dingen. Het is allemaal niet zo materialistisch als de Westerse maatschappij die mij uitkotst en het gaat erom dat je een goed mens bent, of je nu wel of geen creditcard hebt. Ik wil graag een goed mens zijn. En tegenover het holle discours van imperialistisch consumptisme vertelt de islam een verhaal van diepere waarden, van goed en kwaad, van heldere regels en spirituele trots. Door de islam kan ik mij trots voelen. Ik heb mij nog nooit eerder trots gevoeld.

Ik heb die filmpjes bekeken van de Islamitische Staat. Ik weet natuurlijk ook wel dat het allemaal propaganda is, ik ben niet achterlijk. Het leven in het kalifaat is heus niet zo mooi als ze je willen doen geloven. Maar in ieder geval is het leven, godverdomme als het niet waar is.

Ik sta voor geen meter achter hun achterlijke idealen, ik wil niet terug naar de middeleeuwen, maar ik zou heel graag eindelijk een keer iets willen doen. Ik ben twintig, man. En daar noemen ze je broeder, zeggen ze dat het goed is dat je er bent en geven ze je een geweer in handen. En gaan met die banaan. In plaats van godganse dagen rond te lummelen op de hangplek mag je oorlog voeren in de woestijn. In plaats van een kutmarokkaan ben je een heilige strijder van de kalief.

Ik zou er graag naartoe willen, niet vanwege hun interpretatie van de koran, daar heb ik geen verstand van en die interesseert me niet, maar vanwege het avontuur, respect en erkenning en om iets te doen wat ertoe doet.

En laten we wel zijn, waarom zou ik in hemelsnaam trouw moeten blijven aan mijn Franse vaderland en de Westerse waarden? Wat hebben die mij nou helemaal tot nu toe opgeleverd? Noem mij één ding. Nou? Ze zeggen dat mijn land gebouwd is op vrijheid, gelijkheid en broederschap. Dat hebben ze met een revolutie afgedwongen. Daar zijn ze nog steeds trots op. Met vrijheid bedoelen ze de vrijheid van ongelimiteerde vrijhandel die de rijken rijker maakt, de armen armer en die

mensen zoals ik uitsluit. Met gelijkheid bedoelen ze ongelijkheid. Met broederschap bedoelen ze dat ze eendrachtig zijn in hun opvatting dat mensen zoals ik een probleem vormen en een bedreiging. Als zij tegen ons zijn, moeten ze niet raar opkijken als wij tegen hen zijn. Wie is hier nou begonnen te polariseren? Misschien is het tijd dat wij hun waarden door middel van een revolutie voor onszelf gaan opeisen. Dan hebben wij ook eindelijk iets om trots op te zijn.

Ze zeggen dat ik blij moet zijn dat ik in een democratie leef. Mijn democratisch gekozen president van de Republiek heeft onlangs besloten om de Islamitische Staat te bombarderen. Er ging een siddering door mij heen toen ik dat las. Niet eens zozeer van woede of verontwaardiging. Ik vond het eigenlijk wel logisch. Het was een voortzetting van het beleid van het establishment en paste helemaal binnen hun manier van denken.

Maar als een elektrische schok drong het tot me door dat dit de kans was, de aanleiding, het volmaakte excuus om iets te doen. En laten we wel wezen, het is toch oorlog? Ze maken mij al mijn leven lang het leven onmogelijk en ik voel me honderd keer meer verwant met die jongens zoals die strijden in Syrië dan met de staat die mij uitsluit. Als ze oorlog willen, kunnen ze oorlog krijgen. Zij zijn begonnen.

Het is toch niet heel raar dat wij dan iets terugdoen? Ik heb niet meer rechtvaardigingen nodig. En de eerste die eraan gaan zijn die zogenaamde vrije Westelingen die genieten van een terrasje en een concert. Ik verfoei hun manier van leven. Niet omdat dat in de koran staat, maar omdat zij de vrijheid vieren waarin ik niet mag doen wat zij doen.

Natuurlijk zal ik tijdens mijn actie zelf sterven, dat weet ik ook wel. En dat paradijs, daar geloof ik niet in, maar dat maakt niet uit. In ieder geval zal ik op zo'n manier sterven dat ze me niet langer kunnen negeren. In ieder geval zal ik kort voor mijn dood eindelijk even mogen leven. Ik zal ertoe doen. Ik ben twintig, man. Mag ik eindelijk een keer iets doen wat ertoe doet?

Ik voel me honderd keer meer verwant met die jongens zoals die strijden in Syrië dan met de staat die mij uitsluit

Ilja Leonard Pfeijfer is schrijver. Hij won in 2014 de Libris Literatuur Prijs voor *La Superba*.